

Stappen op weg naar meer samenwerking

Binnen Human Capital Water & Delta (het programma binnen het Netherlands Water Partnership) is onderzoek verricht naar de internationalisering in het Nederlandse wateronderwijs. Gevraagd is naar de internationale ambities en activiteiten van de wateropleidingen en de interesse gepeild voor gezamenlijke positionering en optreden. Tevens wordt gekeken bij welke internationale activiteiten van het bedrijfsleven de opleidingen kunnen aansluiten. De geografische focus van de wateropleidingen blijkt sterk op Azië gericht. Daarnaast worden de landen in Europa vaak genoemd. Er vindt al de nodige samenwerking tussen opleidingen onderling plaats. Die is echter versnipperd. Daarom bestaat behoefte aan een meer geïnstitutionaliseerde vorm van internationale activiteiten.

Voor de enquête zijn in totaal 50 partijen direct benaderd en is een verzoek geplaatst in de NWP-nieuwsbrief. Dit resulteerde in 40 respondenten. Van de drie onderwijsniveaus (MBO, HBO, WO) zijn HBO en WO het sterkst vertegenwoordigd in dit onderzoek. MBO is sterk ondervertegenwoordigd, wat te wijten valt aan de geringe deelname van dit type onderwijs aan de enquête. Het is van belang om na te gaan of deze groep bij de samenwerkingsverbanden voor internationalisering betrokken moet worden.

Internationale ambities

Binnen alle opleidingen bestaat de wens om de internationalisering van het onderwijs te versterken. Deze ambitie komt bij de meeste opleidingen voort uit de visie die binnen de organisatie voor internationalisering is ontwikkeld. Het gaat dan vooral om het werven van internationale studenten, stimuleren van internationaal activiteiten en vergroten van studentenmobiliteit.

Voor de meeste opleidingen zijn de volgende vier concrete activiteiten van groot belang: internationaal onderzoek, uitwisselingsprogramma's, internationale stages en werving van internationale studenten. Internationale stages en afstudeerprojecten nemen de prominentste plek in binnen de bestaande activiteiten van het internationaal onderwijs. De opleidingen willen meer inzetten op uitwisselings- en internationale onderzoeksprogramma's. Opvallend is dat bij de doelstelling van internationalisering het aantrekken van internationale studenten als de belangrijkste reden naar voren komt.

Internationale samenwerking en profilering

Voor de ondernomen activiteiten zeggen de meeste opleidingen (65%) op één of andere manier samen te werken met andere onderwijsinstellingen. Opleidingen werken dus al behoorlijk samen; niet duidelijk is echter wat onder samenwerking wordt verstaan (ad hoc of structureel). De wil om samen op te trekken is wel aanwezig bij de opleidingen. Samenwerking zien de opleidingen vooral zitten in de vorm van internationale stages en uitwisselingsprojecten. Daarbij komt dat het uitwisselen van een gezamenlijk netwerk kan leiden tot het vinden van geschikte partijen.

Om dit te bereiken willen opleidingen inzetten op gezamenlijke promotie van de Nederlandse opleidingen. Er is dus een sterke wil om op te trekken met andere onderwijsinstellingen op deze activiteit, alleen gebeurt dat nog niet of nauwelijks. Het Wetskills-programma in Shanghai was daartoe een eerste aanzet. De meerwaarde van samenwerking voor de meeste opleidingen moet zitten in het gezamenlijk positioneren van de Nederlandse wateropleidingen en ondersteuning bij het financieren van internationale activiteiten. Nota bene, de wateropleidingen geven wel aan dat er een sterke focus moet zijn naar het onderscheid tussen de verschillende type opleidingen en hun inhoud.

Landen

De geografische focus is zeer sterk op Azië gericht. Daarnaast wordt Europa genoemd als gebied waarmee Nederlandse wateropleidingen willen samenwerken. Indonesië is het

land waarvan de meeste opleidingen aangeven activiteiten te ontwikkelen en te willen ontwikkelen. Daarbij geven wateropleidingen ook aan dat ze hulp van anderen kunnen gebruiken. Indonesië wordt direct gevolgd door China. Naast deze twee koplopers zijn ook Duitsland, Spanje, Vietnam, India, Zuid-Afrika, Bangladesh en Verenigde Staten belangrijke landen voor de Nederlandse wateropleidingen.

Uit een marktverkenning naar potentiële landen om internationale studenten voor Nederlandse watergerelateerde studies aan te trekken, komen ook vergelijkbare resultaten. Hier komen Indonesië en China als interessante landen uit de bus. Daarnaast worden Duitsland, Spanje (voor West-Europa), Zuid-Afrika en Egypte (voor Afrika) genoemd. Opvallend is dat in deze studie Roemenië en Polen, net als Suriname, hoog scoren. Deze landen komen niet terug in de gehouden enquête onder wateropleidingen.

Verdere stappen

Zoals beschreven werken wateropleidingen op internationaal gebied al samen, zij het op vrij ongestructureerde basis. Om dit te verbeteren zou enige coördinatie wonderen doen, al is niet duidelijk wie dit op zich moet nemen.

Een scenario is dat een aantal opleidingen besluit tot het maken van landen- of onderwerpclusters, waaruit de internationalisering en de gezamenlijke promotie gecoördineerd worden. Doordat opleidingen elkaar in cluster beter weten te vinden, worden de internationale activiteiten inzichtelijker en op elkaar afgestemd. In een tweede scenario kan één opleiding een internationaal traject openstellen voor andere opleidingen. Hogeschool Saxion heeft bijvoorbeeld goede contacten met bedrijven uit de watersector en kan daardoor studenten onderzoek laten verrichten op projecten van deze bedrijven. Opleidingen die zich bezighouden met dezelfde thema's kunnen aanhaken bij de activiteiten om zo het stagetraject, nu alleen vanuit Saxion, een structureel karakter te geven. Als laatste scenario kan een derde partij worden ingeschakeld om het gezamenlijke optrekken van de wateropleidingen gestructureerd vorm te geven. Zo is bijvoorbeeld het programma Wetskills ontstaan. Dit scenario heeft overigens de voorkeur bij de internationale profilering van de Nederlandse wateropleidingen.

Om tot een gestructureerde samenwerking tussen Nederlandse wateropleidingen te komen, dient nog een aantal stappen genomen te worden. De wil en de wens is wel degelijk bij de Nederlandse wateropleidingen aanwezig. Nu moet er nog een structuur komen waarin deze gezamenlijke ambitie goed tot wasdom kan komen.

Duco Driessen
(Netherlands Water Partnership)

